

BAUTAHaugen Samlinger
c/o Odd Arne Klemmetsrud Hedalsvegen 2054
3528 HEDALEN

Vår dato: 15.12.2021

Vår ref.: 202100752-4

Deres ref.:

NVEs tillatelse til uttak av vann til Hedalen Mølle - Sør-Aurdal kommune i Innlandet

NVE viser til søknad av 4.11.2021 der dere søker om å få ta ut vann fra den vernede elva Fossbrøyta til bruk i Hedalen Mølle i undervisningssammenheng.

Omtale av plan for tiltaket

Hedalen Mølle besto av møllebygningen, en laftet inntaksdam, en inntakskanal og en dam i elva. Mølla og inntaksdammen er nå restaurert og inntakskanalen er rensket. Dammen i elva er ikke gjenoppbygget, og styret for Bautahaugen samlinger har besluttet at søknadsprosessen for å få dette til er for omfattende. De ønsker i stedet å benytte en pumpe med slange ut i elva for å pumpe vann til inntakskanalen og fylle inntaksdammen. Pumpa har en kapasitet på 2004 l/min (33,4 l/s) og vil fjernes fra området når den ikke er i bruk. Inntaksdammen har et volum på ca. 56 m³. Når vannet i dammen slippes for å drive mølla, etterfylles det med pumpa. Vannet går ut i elva igjen etter mølla, og blir fraført elva på en ca. 100 meter lang strekning bestående av et strykparti med små fall og berg i dagen. Planlagt bruk av mølla er i undervisningsøyemed, fra 1-3 dager pr. år, og 3-4 timer hver gang.

Behandling av søknaden

Søknaden gjelder et uttak på inntil 34 l/s i korte perioder på noen få timer, og noen ganger hvert år. Det skal ikke lages faste installasjoner i forbindelse med tiltaket, og det berører en strekning av elva på 100 meter. NVE mener at tiltaket er tilstrekkelig opplyst gjennom søknaden, kjent kunnskap og egne erfaringer, og har derfor ikke lagt søknaden ut til offentlig ettersyn. NVE har hjemmel til å unnta en søknad fra kunngjøring dersom tiltaket er fullstendig opplyst på annen måte, jf. vannressursloven § 24 annet ledd bokstav a.

NVEs vurdering

Hydrologisk vurdering

Det er ingen hydrologiske data lagt ved søknaden, men det fremgår at pumpen er testet i elva i en periode med lav vannføring, og at det ikke var synlig vannstandsending i elva ved denne bruken.

NVE har brukt Nevina for å fremskaffe informasjon om hydrologien i vassdraget, og det estimeres en middelvannføring på 2,65 m³/s ved mølla. Alminnelig lavvannføring er estimert til 89 l/s. Nedbørfeltet til Fossbrøyta ved mølla er på 111 km² og har liten selvreguleringsevne. Lave vannføringer opptrer i hovedsak i vintersesongen, men også av og til i tørre perioder i sommersesongen.

Et vannuttak på inntil 34 l/s kan i perioder utgjøre en betydelig andel av vannføringen i elva, om lag 26 % ved alminnelig lavvannføring. Ved normal avrenning utgjør vannuttaket en liten andel av vannføringen, og vannet føres tilbake til vassdraget etter 100 meter.

Den hydrologiske målestasjonen Urula er etablert lenger ned i vassdraget. Denne har et nedbørfelt på 554 km² og estimert alminnelig lavvannføring på 775 l/s fra Nevina.

Beregninger NVE har gjort viser at dette estimatet er litt for lavt, og beregnet alminnelig lavvannføring ved Urula er på 942 l/s. Stasjonen viser sanntidsdata på Sildre:

<https://sildre.nve.no/map?x=219200&y=6724518&zoom=12&stationId=12.209.0#>

Etter NVEs vurdering kan denne målestasjonen brukes for å kontrollere at det er tilstrekkelig vannføring til at det kan tas ut vann til Hedalen Mølle også i perioder med liten vannføring i vassdraget. Dersom alminnelig lavvannføring skal sikres i vassdraget ved Hedalen Mølle, vil det ikke kunne tas ut vann når Urula målestasjon viser vannføring mindre enn 1,18 m³/s.

Naturmangfold

Søk i Artskart og Naturbase 6.12.2021 viser ingen registreringer av hensynskrevende eller truede arter eller naturtyper som kan bli påvirket av tiltaket ved Hedalen Mølle. Det er lokal ørret lenger opp i vassdraget, men tiltaksområdet er ikke egnet leveområde for denne. Fossekall er også registrert i nærområdet, men noe redusert vannføring noen timer sommerstid vil ikke påvirke denne arten. Den sterkt truede sommerfuglarten fiolett gullvinge (EN) er registrert i Artskart med funnsted noen hundre meter fra mølla. Arten lever på harerug og biotopen er fuktige lysninger i skogen og enger. Den kan også finnes på næringsrike myrer der det vokser harerug. Tiltaksområdet ligger innenfor et forvaltningsområde for gaupe (EN), og det er registrert flere observasjoner av gaupe lokalt. NVE vurderer at denne arten ikke vil bli påvirket av tiltaket. Det foreligger ikke tilstrekkelig kunnskap til å si at tiltaket ikke kan påvirke arter og leveområder i vassdraget, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer derfor til anvendelse i denne saken. NVE mener at det kan settes en nedre grense for når det kan tas vann fra elva for å sikre at det ikke tas ut vann til mølla i perioder med svært lav vannføring.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er begrenset i utstrekning og varighet. NVE kan heller ikke se at tiltaket

er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Ved å sette vilkår om at det ikke kan tas ut vann i perioder med lav vannføring, kan ikke NVE se at vannuttaket til Hedalen mølle kan være til skade for noen kjente allmenne interesser.

Vassdragsvern

Fossbrøyta er en del av Urula, som er vernet gjennom verneplan I fra 1973. Vassdraget drenerer Vassfaret, som er et område med nærhet til større tettsteder og er viktig for friluftsliv. Store andeler av nabovassdragene er utbygd og naturverninteressene i området anses som store. I forbindelse med verneplan III fra 1986 ble vernet av Vassfaret spesifisert til å gjelde objektene Urula, Hølera og Muggedøla. Etter NVEs vurdering er tiltaket ved Hedalen Mølle lite og begrenset, og vil derfor ikke forringe verneverdiene i vassdraget.

Vannforskriften

Tiltaket er planlagt i vannforekomsten *Hedalselva øvre deler* (012-1551-R). Økologisk tilstand er vurdert som god, med lav presisjon. Registrerte påvirkninger er diffus avrenning fra dyrka mark, diffus avrenning fra spredt bebyggelse og hytter og introdusert art, ørekyt. Det er kvalitetselementet fisk som reduserer tilstanden til vannforekomsten fra svært god til god, og ørekyte er en fremmed art som gir redusert miljøtilstand. Vannforekomsten har ingen tiltak. NVE vurderer at kortvarig fraføring av vann på en kort strekning ikke vil forringe vannforekomsten.

Konklusjon

NVE gir, i medhold av vannressursloven § 8, tillatelse til at Bautahaugen samlinger kan ta ut inntil 34 l/s i inntil 4 timer per døgn.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Det skal ikke tas ut vann til Hedalen Mølle når målestasjonen Urula viser en vannføring på mindre enn 1,18 m³/s.
- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Bautahaugen Samlinger har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

BAUTAHaugen Samlinger

Kopimottakerliste:

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Rønnaug Sørli

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

SØR-AURDAL KOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. • I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.